

Handreiking gebruik werkbakken/ werkplatforms per 1 juli 2020

Versie 1 - 26 juni 2020

Wijziging regels

Per 1 juli 2020 wijzigen de regels voor werken op hoogte met behulp van een werkbak en werkplatform hangend aan een hijswerktuig, de definities en regels staan omschreven in artikel 7.23d van het Arbeidsomstandighedenbesluit. Deze wijziging heeft ook effect op werkzaamheden op hoogte die op scheepswerven worden verricht. In dit document wordt een handreiking gegeven hoe om te gaan met deze nieuwe regelgeving.

Aanvulling handreiking

Deze handreiking dient ter aanvulling op de bestaande procedure werken op de hoogte in de scheepsbouw zoals die is opgenomen in het [NMT Arbopraktijkboek voor de Scheepsbouw](#) en vervangt de werkmethode voor werkbakken en werkplatforms. Omdat deze handreiking nog niet is afgestemd met sociale partners kunnen er geen rechten aan worden ontleend. NMT gaat in overleg met de sociale partners om de Arbo catalogus werken op hoogte in de scheepsbouw te actualiseren. Deze handreiking is een levend document en zal worden aangepast naar de laatste inzichten en ervaringen uit de praktijk.

Belangrijkste wijzigingen

Voor onze sector zijn dit de belangrijkste wijzigingen in de regelgeving:

- Werkbakken mogen niet meer worden gebruikt in combinatie met een regulier hefwerktuig zoals een heftruck. De overheid geeft aan dat er inmiddels een ruime beschikbaarheid is van werkbakken die bevestigd zijn aan hefwerktuigen voorzien van een typekeur voor het gebruik van vervoer van personen, denk hierbij aan schaar- en telescoophoogwerkers.
- Er moet een werkplan gemaakt worden voor werkzaamheden waarbij een werkbak/werkplatform wordt gebruikt. Dit werkplan moet worden goedgekeurd door een gecertificeerd hoger veiligheidskundige en kunnen worden ingezien door (een vertegenwoordiging van) het personeel.
- De werkzaamheden met een werkbak/werkplatform moeten 48 uur van tevoren worden gemeld bij de toezichthouder via www.inspectieszw.nl/melden. Alleen onder bepaalde voorwaarden mag de melding later worden verricht. Op het moment van publiceren van deze handreiking waren deze voorwaarden nog niet gepubliceerd door de overheid en was het meldingsformulier ook nog niet gereed.
- De windsnelheid tot wanneer er gebruik gemaakt mag worden van een werkbak of werkplatform is verlaagd naar 7 meter per seconde (windkracht 4 Bft).

Situaties waarbij inzet werkbak/werkplatform noodzakelijk is

In de scheepsbouw en -reparatie zijn er een aantal standaard werkzaamheden waarbij de inzet van een werkbak of werkplatform noodzakelijk is. Bij deze werkzaamheden is het niet mogelijk om het schip, drijvend werktuig of object op een andere manier veiliger te bereiken of kan dit redelijkerwijs niet worden gevraagd. Onderstaand een overzicht van situaties waarbij de inzet van een werkbak of werkplatform in de scheepsbouw- en reparatie noodzakelijk is en de motivering voor deze inzet.

Situatie en motivering voor inzet werkbak of werkplatform

1

Personen aan boord zetten tijdens het dokken en uitdokken van een schip of drijvend werktuig.

Tijdens het dokken/uitdokken van een schip of drijvend werktuig moeten personen aan boord worden gezet om specifieke werkzaamheden te verrichten, denk hierbij aan: beloodsing, plaatsing van de gangway, aansluiten van slangen en kabels, etc. Gedurende de dokprocedure is het schip niet toegankelijk via een hoogwerker of ander hulpmiddel daarom is de inzet van een kraan met werkbak noodzakelijk en de meest veilige werkwijze.

2

Spoed- en kortdurende inspecties en reparaties op hoogte aan een schip of drijvend werktuig.

Voor spoed- en kortdurende inspecties en reparaties op hoogte is het redelijkerwijs niet mogelijk om een (hang)steiger op te bouwen. Bij onvoldoende bereik van de hoogwerker is de inzet van een kraan met werkbak of werkplatform noodzakelijk en de meest veilige werkwijze. Denk hierbij aan spoed- en kortdurende werkzaamheden aan: masten, navigatieapparatuur, verlichting, scheepshuid, etc.

3

Werkzaamheden op hoogte aan een schip of drijvend werktuig op een plaats welke niet bereikbaar is met een steiger of hoogwerker.

Aan boord van schepen of drijvende werktuigen kunnen niet alle onderdelen van de objecten worden bereikt met een steiger of hoogwerker, om toch werkzaamheden aan deze objecten te kunnen verrichten is de inzet van een kraan met werkbak of werkplatform noodzakelijk en de meest veilige werkwijze. Denk hierbij aan werkzaamheden aan: baggerinstallatie, pijpleginstallatie, hefpoten, A-frames, kranen, spudpalen, etc.

4

Werkzaamheden aan een schip of drijvend werktuig die boven het water plaatsvinden.

Als een schip of drijvend werktuig in het water ligt kan het nodig zijn om werkzaamheden op hoogte boven het water uit te voeren. Indien het niet mogelijk is om deze plaats met een (hang)steiger of hoogwerker te bereiken is de inzet van een kraan met werkbak of werkplatform noodzakelijk en de meest veilige werkwijze.

5

Duikers assisteren bij het in- en uit het water gaan.

Een duiker met volle bepakking via een ladder te water laten gaan is onveilig. Daarom is inzet van een kraan met werkbak noodzakelijk en de meest veilige werkwijze.

6

Redden en evacueren van personen in nood.

In geval van een noodsituatie op een moeilijk bereikbare plaats moeten hulpverleners zo snel mogelijk naar het slachtoffer worden gebracht. De evacuatie van het slachtoffer dient vervolgens zo snel en veilig mogelijk te gebeuren. In een noodsituatie kan de inzet van een kraan met werkbak of werkplatform noodzakelijk zijn om zo snel en veilig mogelijk (horizontaal) te kunnen redden en evacueren.

7

Aangeven van steigermateriaal tijdens opbouw van de steiger.

Tijdens het opbouwen van een steiger moet steigermateriaal op hoogte worden overgegeven aan de steigerbouwer zodat de steiger kan worden opgebouwd. Tijdens deze werkzaamheden is er nog geen beschikking over een steiger en bij onvoldoende bereik van de hoogwerker is de inzet van een kraan met werkbak noodzakelijk.

Werkplan, controlelijst en TRA format

We adviseren om voor bovenstaande situaties die van toepassing zijn op uw bedrijf een werkplan te maken en toe te voegen aan uw (dynamische) Risico Inventarisatie & Evaluatie (RI&E) en deze te laten toetsen door een hoger veiligheidskundige. Dan heeft u voor deze standaard werkzaamheden een schriftelijk werkplan en hoeft deze niet iedere keer opnieuw te worden opgesteld en getoetst.

In het op te stellen werkplan dient u specifieke omstandigheden die van toepassing zijn binnen uw bedrijf en de gegevens van de kraan en werkbak/werkplatform die worden ingezet tijdens de werkzaamheden op te nemen.

Om u op weg te helpen met het opstellen van de bedrijfsspecifieke werkplannen hebben we een controlelijst toegevoegd met punten waar vanaf 1 juli 2020 aan voldaan moet worden. Ook is een format voor een Taak Risico Analyse (TRA) format toegevoegd in de bijlage, deze kunt u invullen en gebruiken voorafgaand aan de werkzaamheden.

Vergeet niet om 48 uur voorafgaand aan de werkzaamheden een melding te doen bij de toezichthouder.

Aanvullingen op het NMT Arbopraktijkboek voor de Scheepsbouw

Doordat de wetgeving per 1 juli 2020 wijzigt is de procedure werken op hoogte in de scheepsbouw voor de inzet van een werkbak/werkplatform zoals deze is opgenomen in het [NMT Arbopraktijkboek voor de Scheepsbouw](#) niet meer correct. Bijgevoegd vindt u een herziene versie van de procedure WH.01.7 Werkbakken: veiligheidsniveau 3. Bij de volgende update van het Arbopraktijkboek worden de procedures voor de inzet van een werkbak/werkplatform uiteraard aangepast. Om te toetsen of het is toegestaan om een werkbak/werkplatform in te zetten hebben we een stroom-schema opgesteld, deze vindt u in de bijlage. Dit stroomschema is soortgelijk aan de schema's voor werken op hoogte die al zijn opgenomen in het NMT Arbopraktijkboek voor de scheepsbouw.

Slotwoord

We hopen u met dit document een handreiking te hebben gegeven voor de inzet van werkbakken en werkplatforms na 1 juli 2020. Als u opmerkingen heeft over dit document of suggesties heeft om deze handreiking te verbeteren kunt u dat laten weten via info@maritimetechnology.nl

Disclaimer: Hoewel de auteurs uiterste zorg hebben betracht bij het opstellen van deze handreiking, aanvaardt Netherlands Maritime Technology geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard dan ook, die het directe of indirecte gevolg is van handelingen en/of beslissingen die (mede) gebaseerd zijn op de informatie en adviezen die in deze handreiking staan.

Lijst met bijlages:

- Bijlage 1: controlelijst
- Bijlage 2: TRA format
- Bijlage 3: herziene procedure WH.01.7
- Bijlage 4: stroomschema end.

Bijlage 1: controlelijst

Formulier gebruik werkbakken aan hijswerktuig ¹

Geldende regels tijdens het hijsen

- Hijswerktuig dient permanent bemanst te zijn!
- Werkbak mag niet worden verlaten!
- Mobiele kraan mag niet rijden tijdens hijsen van medewerkers!
- Kraan op kraanbaan mag bemand met een maximale snelheid van 2,5km./pu rijden!
- Hijsen en dalen mag niet sneller dan een kwart van de maximale snelheid van de kraan!
- Windsnelheid mag niet meer zijn dan 7 m/s (windkracht 4)!
- Alle gegevens van het hijswerktuig en de werkbak moeten bekend zijn.

TRA onderwerpen

Werklocatie

- Soort werkzaamheden
- Zijn er doeltreffende communicatiemiddelen
- Welk type communicatiemiddel is er aanwezig
- Is er rechtstreeks visueel contact mogelijk tussen de kraanmachinist en de personen in de werkbak
- Is er een persoon aangewezen die vanuit de werkbak de communicatie verzorgt
- Naam aangewezen persoon
- Passen alle materialen en gereedschappen in de werkbak
- Is er een geëigende manier om bij de werkplek te komen, zoals bedoeld in artikel 7.18, vierde lid.
- Het werkplan is compleet en ter onderbouwing, zoals bedoeld in artikel 2,7, aan de Veiligheidskunde gestuurd en getoetst.

Hijswerktuig

- Kraanhaak visueel gecontroleerd
- Kraankabel visueel gecontroleerd
- Kraanbak visueel gecontroleerd
- Reling gecontroleerd
- Bevestigingspunten Visueel gecontroleerd

Persoonlijke bescherming

- Harsnasgordel visueel gecontroleerd
- Zwemvest visueel gecontroleerd
- Communicatiemiddel getest

Werkbak

- Is de vloer van de werkbak gemaakt van slipvrij materiaal
- Is de vloer geborgd tegen oplichten en verschuiven
- Wordt de werkbak aan een viersprong opgehangen
- Is onder de werkbak een dwarsbalk aangebracht met een minimale hoogte van 11CM
- Is knelgevaar bij het neerzetten van de werkbak voorkomen
- Zijn er in iedere hoek van de werkbak 2 afwateringsgaten in de vloer aangebracht
- Is het ongewild uitlichten van de werkbak uit het hijssoog voorkomen
- Is het contragewicht buiten de door de personen te betreden bak geplaatst
- Is het contragewicht afdoende geborgd

¹ Zie voor de volledige tekst Artikel 7.23d. Arboregeling

Werkplan

- Is betrokken Veiligheidsfunctionaris op de werk locatie geweest?
- Het werkplan en TRA voor betreffende werkzaamheden kunnen worden ingezien door de OR of PV of personeelsleden.
- De veiligheidkundige is goed ingelicht en akkoord met bovenstaande punten die zijn ingevuld door
- De melding voor de betreffende werkzaamheden zijn gedaan aan de toezichthouder

Bijlage 2: TRA format

Taak Risico Analyse – werkbak aan hijswerktuig

Opgesteld door		Opstel datum:	Revisie	1	Pagina	1 van 2
Documenteigenaar		Proceseigenaar:				

Nummer TRA:		Beherende afdeling:		
Werkvergunning nr.:		Uitvoerende afdeling:		
Project(deel):		Uitvoerende aannemer:		
Locatie:		Overig:		
Omschrijving werkzaamheden/taak:				
Risico's vanuit omgeving:				
Nr.	Taakstap of activiteit	Risico's	Beheersmaatregelen	Actie door
1		•	•	•
2		•	•	•
3			•	•
4		•	•	•
5		•	•	•
6		•	•	•
7		•	•	•
Gezien voor uitvoering:	Naam:	Naam:	Naam:	Naam:
	Handt.:	Handt.:	Handt.:	Handt.:

Taak Risico Analyse – werkbak aan hijswerktuig

Opgesteld door		Opstel datum:	Revisie	1	Pagina	2 van 2
Documenteigenaar		Proceseigenaar:				

Checklist risico's Werkbak aan Hijswerktuig.

Nr.	Activiteit / risico	Ja	Nee	Nr.	Activiteit / risico	Ja	Nee
1	Werkplan: De veiligheidskundige is ingelicht en akkoord met het werkplan (Standaard werkzaamheden beoordeeld in RI&E. Niet standaard werkzaamheden apart laten beoordelen). De melding voor de betreffende werkzaamheden zijn gedaan aan de toezichthouder (2 dagen voor de daadwerkelijk uitvoering). Het werkplan en TRA voor betreffende werkzaamheden kunnen worden ingezien door de OR of PV of personeelsleden?	☐	☐	8	Werkbak: Is de vloer van de werkbak gemaakt van slipvrij materiaal? Is de vloer geborgd tegen oplichten en verschuiven? Wordt de werkbak aan een viersprong opgehangen? Is knelgevaar bij het neerzetten van de werkbak voorkomen? Zijn er afwateringsgaten in de vloer aangebracht? Is het ongewild uitlichten van de werkbak uit het hijssoog voorkomen? Is het contragewicht buiten de bak geplaatst.? Is het contragewicht afdoende geborgd?	☐	☐
2	Hijswerktuig gecontroleerd: Kraanhaak visueel gecontroleerd Kraankabel visueel gecontroleerd Kraanbak visueel gecontroleerd Reling gecontroleerd Bevestigingspunten visueel gecontroleerd	☐	☐	9	Persoonlijke bescherming: Harnasgordel visueel gecontroleerd Zwemvest visueel gecontroleerd Communicatiemiddel getest	☐	☐
3	Is het gebruik van de werkbak/werkplatform de meest geëigende manier om bij de werkplek te komen (zie NMT standaard).	☐	☐	10	Zijn er doeltreffende communicatiemiddelen aanwezig	☐	☐
4	Windsnelheid niet hoger dan 7 m/s (windkracht 4)	☐	☐	11	Is er een persoon, ouder dan 18, aangewezen die de communicatie verzorgt vanuit de werkbak?	☐	☐
5	Is het hijswerktuig gekeurd?	☐	☐	12	Passen alle materialen en gereedschappen in de werkbak	☐	☐
6	Is de werkbak/werkplatform gekeurd	☐	☐		Overige.....	☐	☐
7	Hijswerktuig permanent bemenst?	☐	☐				

Bijlage 3: herziene procedure WH.01.7

WH.01.7 Werkbakken: veiligheidsniveau 3

Voor een werkbak (ook wel zeppelin of vlieger genoemd) hangende aan een hijskraan zijn de volgende voorwaarden van toepassing:

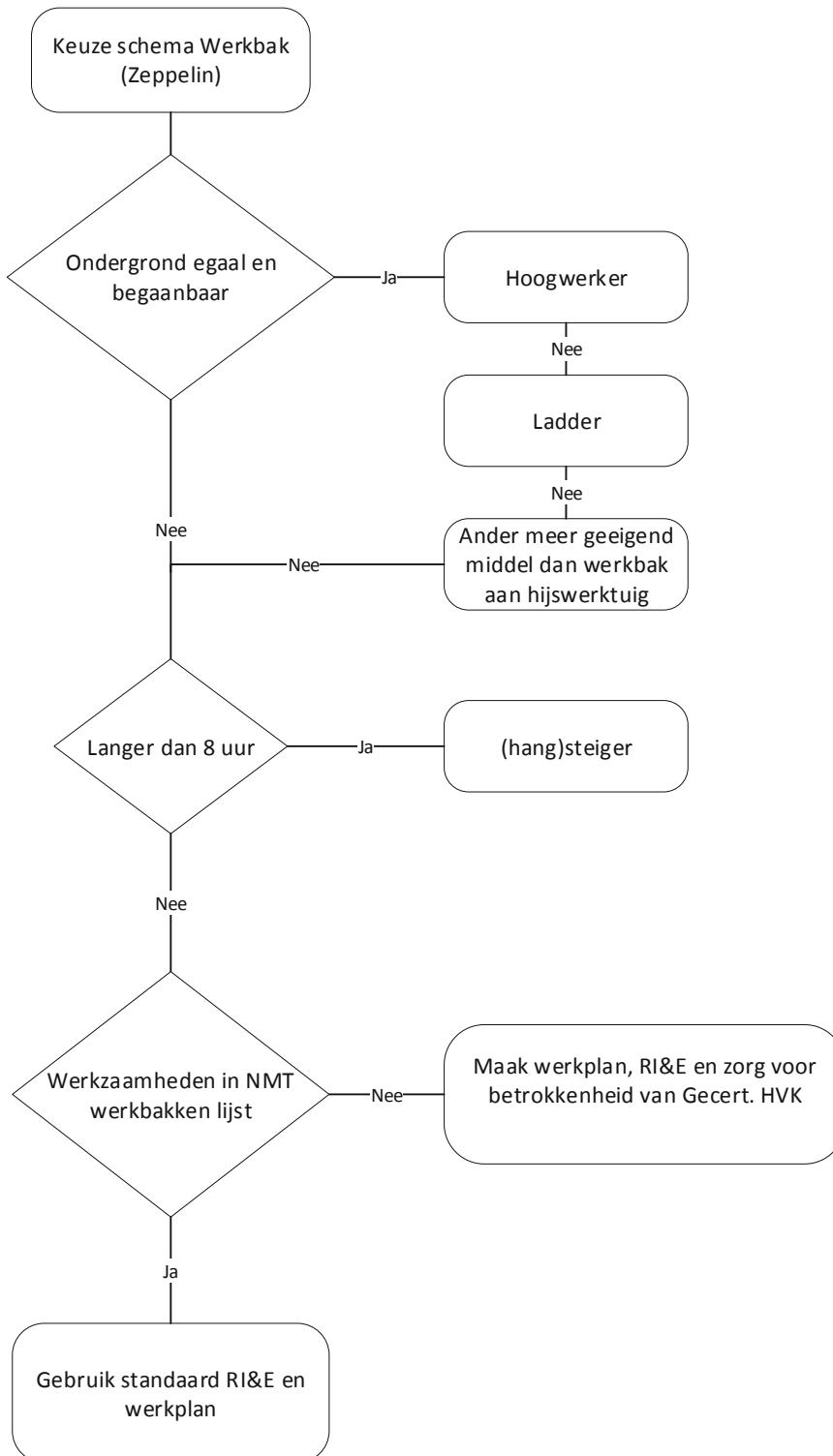
- werkzaamheden in een werkbak mogen alleen uitgevoerd worden als er geen veiliger alternatief beschikbaar is.
- werkbakken dienen goedgekeurd te zijn door een daarvoor gekwalificeerd bedrijf. Elke vier jaar dient de bak opnieuw gekeurd te worden. Daarnaast dient de werf zelf elk jaar een visuele controle van de werkbak uit te voeren
- de gebruikte hijsmiddelen moeten ook gekeurd zijn
- werkzaamheden vanuit een werkbak moeten worden vermeden en mogen per keer niet langer duren dan acht uur duren
- bij een vast opgestelde hijskraan, een hijskraan op een permanente kraanbaan of een bovenloopkraan mag de belasting 50% van de toegestane belasting zijn. Bij een mobiele hijskraan mag de belasting maar 25% zijn.
- voorzieningen moeten aanwezig zijn om een vrije val te voorkomen.
- werkbakken worden buiten nooit gebruikt bij windsnelheden boven 7 m/s (windkracht 4 Beaufort) noch bij windsnelheden die hoger zijn dan voor de hijskraan in normaal bedrijf toelaatbaar is;
- de machinist verricht geen andere werkzaamheden zolang er een bemande werkbak in zijn hijskraan hangt;
- een mobiele hijskraan mag niet worden verreden tijdens werkzaamheden met een bemande werkbak; andere kranen met een snelheid < 2,5 km per uur.
- hijskranen mogen alleen bediend worden door daartoe aangewezen en deskundige personen. Zij moeten goed geïnstrueerd zijn en precies weten hoe de kraan werkt.
- de werkbak wordt uitsluitend met geringe snelheid en zonder schokken of stoten verplaatst;
- in de werkbak bevinden zich niet meer personen en/of lasten dan waarvoor de werkbak bestemd is;
- de personen in de werkbak dragen allen een valbeveiliging die aan de werkbak aangelijnd is;
- het in of uit de werkbak stappen is alleen toegestaan als deze op een stabiele en stevige ondergrond staat. Een werkbak is niet bedoeld om als lift te gebruiken;
- de bevestiging van de werkbak aan de kraanhaak moet van een gesloten constructie zijn;
- indien van toepassing communiceert de kraanmachinist slechts met 1 persoon vanuit de werkbak; dit kan zowel visueel als door middel van portofoons plaatsvinden.
- werkzaamheden dienen 48 uur van tevoren te worden gemeld bij de toezichthouder.

Bijlage 4: stroomschema

Stroomschema: beoordeling gebruik werkbak aan hijswerktuig

Uitgangspunt is dat het gebruik van een werkbak aan een hijswerktuig tot het minimum wordt beperkt.

NETHERLANDS
MARITIME
TECHNOLOGY

Netherlands Maritime Technology

Willemswerf • Boompjes 40 • 3011 XB Rotterdam
Postbus 23541 • 3001 KM Rotterdam

T +31 (0)88 44 51 000

E info@maritimetechnology.nl

I www.maritimetechnology.nl